Uitspraak Geschillencommissie Kifid nr. 2025-0439

(mr. J. van der Groen, voorzitter en mr. M.C. Mulder, secretaris)

Datum uitspraak	2 juni 2025
Klacht van	De consument
Tegen	R.H.B.N. B.V., h.o.d.n. Roparco Hypotheken, gevestigd te Utrecht, verder te noemen Roparco
Aard uitspraak	Bindend advies
Uitkomst	Vordering afgewezen
Bijlage	Relevante bepalingen uit wet- en regelgeving

Samenvatting

De consument heeft een doorlopend krediet bij Roparco met een variabele rente. Roparco heeft de consument een compensatie aangeboden voor te veel betaalde variabele rente op dit krediet. De consument vordert een hogere compensatie. Hij maakt bezwaar tegen de verrekening van het voordeel dat hij zou hebben gehad, omdat Roparco de rente niet heeft laten meebewegen met de referentierente, met de door hem te veel betaalde rente. Hij beroept zich hierbij op het ondernemersrisico van Roparco en op verjaring. De commissie ziet geen aanleiding om af te wijken van de lijn van de Commissie van Beroep van Kifid. De vorderingen van de consument worden afgewezen.

1. Procedure

1.1 De behandelend commissie, verder te noemen de commissie, beslist op basis van het reglement en op basis van de door partijen aan Kifid ingestuurde documenten inclusief bijlagen. Het gaat om: 1) het klachtformulier van de consument; 2) de aanvullende stukken van de consument, 3) het verweerschrift van Roparco.

1.2 De commissie is van oordeel dat het niet nodig is de zaak mondeling te behandelen. De zaak wordt daarom op grond van de stukken beslist.

1.3 De consument en Roparco hebben gekozen voor een bindend advies. Dit betekent dat partijen elkaar aan de uitspraak kunnen houden.

2. Het geschil

Wat is er gebeurd?

2.1 De consument heeft in 1997 een doorlopend (hypothecair) krediet afgesloten bij de rechtsvoorganger van Roparco met een kredietlimiet van HFL 380.000,- en een variabele jaarrente (hierna: het krediet).

2.2 Gedurende de looptijd van het krediet is het rentepercentage meerdere malen gewijzigd.

2.3 Het krediet is nog niet afgelost.

2.4 Roparco heeft op 30 september 2024 een compensatieberekening opgesteld voor te veel betaalde rente op het krediet. Uit deze berekening (over de periode januari 2003 tot en met juli 2024) blijkt een negatief bedrag van € 1.336,- inclusief rente op rente. In dat kader heeft zij de consument bericht dat hij niet in aanmerking komt voor een vergoeding voor te veel betaalde rente.

2.5 Tijdens deze procedure heeft Roparco een nieuwe berekening opgesteld (berekend over de periode januari 2003 tot en met november 2024). Ook volgens deze berekening, met een negatief bedrag van € 1.141,-, inclusief rente op rente, heeft de consument niet te veel rente betaald.

De klacht en vordering van de consument

2.6 De consument vordert terugbetaling van te veel betaalde rente voor het bij Roparco aangehouden krediet, door hem begroot op € 4.084,-, te vermeerderen met de wettelijke rente vanaf 1 augustus 2024. Daarnaast vordert hij een bedrag van € 8.550,- wegens te veel betaalde of nog te betalen rente vanaf augustus 2024. De consument voert de volgende gronden aan voor zijn vordering.

2.7 De berekening van Roparco is onjuist. Roparco heeft de rente, die de consument te weinig zou hebben betaald als Roparco de schommeling in de marktrente zou hebben gevolgd, ten onrechte verrekend met de rente die de consument te veel heeft betaald. Dit is om twee redenen onterecht:

- Het behoort tot het ondernemersrisico van Roparco dat zij door haar eigen rentebeleid op enig moment minder rente in rekening heeft gebracht dan zij op basis van de schommelingen in de marktrente had mogen rekenen. Het is onredelijk om dit voordeel voor de consument mee te nemen in de berekening van de compensatie. Het ondernemersrisico wordt daarmee namelijk afgewenteld op de consument.

- Een groot deel van hetgeen door de consument te weinig aan rente zou zijn betaald, is verjaard, gelet op artikel 3:308 en 3:310 van het Burgerlijk Wetboek (BW), omdat sindsdien meer dan vijf jaar is verstreken.

2.8 Zonder deze verrekening van het voordeel komt de compensatie uit op € 4.122,-. Daarnaast betaalt hij vanaf augustus 2024 nog steeds te veel variabele rente omdat Roparco de variabele rente niet laat meebewegen met de referentierente. Volgens de consument zal hij hierdoor, gelet op de huidige rentestand, de resterende looptijd van de lening en het bedrag dat hij laatstelijk te veel heeft betaald (€ 45,-), een bedrag van € 8.550,- te veel aan rente betalen gedurende de nog resterende looptijd van het krediet.

Het verweer

2.9 Roparco heeft verweer gevoerd tegen de stellingen van de consument. Voor zover relevant zal de commissie bij de beoordeling daarop ingaan.

3. De beoordeling

De zaak in het kort

3.1 De commissie moet beoordelen of de consument te veel rente heeft betaald voor het krediet. Voor zover hiervan sprake is, dient Roparco dit bedrag uit hoofde van onverschuldigde betaling aan de consument terug te betalen. De Kifid-lijn voor vergelijkbare klachten volgt uit de uitspraken van de Commissie van Beroep van Kifid met de nummers 2019-005B, 2021-0020 en 2022-0036.[1] De commissie is van oordeel dat de Kifid-lijn ook van toepassing is op het onderhavige geval. De vordering van de consument tot terug-betaling van te veel betaalde rente moet worden afgewezen omdat niet is komen vast te staan dat de consument te veel rente heeft betaald. De commissie licht dit oordeel als volgt toe.

Het inhoudelijk oordeel van de commissie

3.2 Op basis van de kredietovereenkomst had Roparco de bevoegdheid om de krediet-vergoeding te wijzigen. De commissie toetst rentewijzigingsbedingen zoals het onderhavige ambtshalve aan Europees en Nederlands (consumenten)recht waarvoor ambtshalve toetsing geldt. Uit eerdere beslissingen van de Commissie van Beroep van Kifid volgt de opvatting dat een rentewijzigingsbeding zoals in dit geval door partijen bij aanvang van het krediet is overeengekomen, niet als onredelijk bezwarend moet worden gekwalificeerd. De Commissie van Beroep van Kifid heeft daarbij duiding gegeven aan de uitleg van het beding.[2]

3.3 De consument is vóór het sluiten van de kredietovereenkomst door Roparco niet voorgelicht over de samenstelling en opbouw van de kredietvergoeding en ook niet geïnformeerd over de wijze waarop Roparco de wijzigingsbevoegdheid zal gebruiken en welke omstandigheden daarbij van belang zijn. Daarmee heeft Roparco de consument geen inzicht gegeven in de specifieke factoren die zij van belang acht voor het bepalen van de hoogte van de kredietvergoeding en de wijze waarop die factoren op de hoogte van de kredietvergoeding van invloed zijn. De commissie overweegt in lijn met eerdere uitspraken dat de consument daarom redelijkerwijs heeft mogen verwachten dat het rentewijzigings-beding meebrengt dat de rente voor het krediet – kort gezegd – de ontwikkelingen van de marktrente volgt en dat wijzigingen alleen plaatsvinden bij het wijzigen van de marktrente.

[1] Te raadplegen op www.kifid.nl/uitspraken.
[2] Zie uitspraak CvB Kifid met nummer 2019-005B (onder 2.3 – 2.7) en 2021-0015 (onder 5.5).

3.4 Om te beoordelen of de consument te veel rente heeft betaald voor het krediet is door de Commissie van Beroep van Kifid een berekeningsmethodiek opgesteld. Daarbij is van belang het vaststellen van het verschil tussen de startrente van het krediet en de gemiddelde marktrente op dat moment voor vergelijkbare producten (referentierente). Dit verschil moet Roparco handhaven gedurende de looptijd van het krediet. Voor zover Roparco daarvan in het nadeel van de consument is afgeweken, moet zij dit aan de consument vergoeden.

3.5 De referentierente is hierbij een hulpmiddel om te begroten wat de consument te veel heeft betaald als de rente op het doorlopend krediet niet heeft meebewogen met de relevante marktrente. Als de consument door een eigen rentebeleid van Roparco enerzijds te veel aan rente heeft betaald, omdat de rente op het doorlopend krediet niet steeds voldoende met de relevante marktrente heeft meebewogen, maar de consument anderzijds minder rente heeft betaald, bijvoorbeeld omdat de rente in een bepaalde periode lager is geweest dan bij meebewegen het geval zou zijn geweest, hoeft Roparco alleen terug te betalen wat de consument per saldo te veel heeft betaald.[3] Uitgangspunt hierbij is dat de consument in de situatie moet worden gebracht waarin hij feitelijk en rechtens zou hebben verkeerd zonder de handelwijze van Roparco.[4]

3.6 Tussen partijen is niet in geschil dat Roparco de schommelingen in de relevante marktrente onvoldoende heeft gevolgd. Partijen verschillen wel van mening over de vraag of de consument te veel rente heeft betaald en hoe dit moet worden berekend.

Het ondernemersrisico

3.7 De commissie begrijpt het beroep van de consument op het ondernemersrisico zo, dat het onredelijk is dat de bank profiteert van haar eigen beleidskeuze om op enig moment minder rente aan de consument in rekening te brengen dan zij had kunnen doen als zij de rente zou hebben laten meebewegen met de marktrente.

3.8 De commissie ziet in het argument van de consument geen rechtsregel en daarmee geen reden om af te wijken van hetgeen door de Commissie van Beroep van Kifid is geoordeeld over terugbetaling van de *per saldo* te veel betaalde rente (zie onder 3.5). Het gaat erom dat wordt terugbetaald wat door de consument onverschuldigd is betaald, vergeleken met de situatie waarin de consument zou hebben verkeerd als de bank de schommelingen in de marktrente wel zou hebben gevolgd. De referentierente is daarbij een hulpmiddel om te begroten wat de consument te veel heeft betaald, indien de rente op het doorlopend krediet niet heeft meebewogen met de relevante marktrente. In die laatste situatie kan het zo zijn dat de consument op sommige momenten minder rente heeft betaald dan Roparco in rekening had kunnen brengen.

[3] Zie CvB Kifid 2021-0015, onder 5.19.
[4] Zie CvB Kifid 2022-0036, onder 5.12.

Het is niet onredelijk om dit voordeel voor de consument mee te nemen bij het bepalen van het bedrag dat de consument uiteindelijk te veel heeft betaald.

3.9 Het argument van de consument, dat er in feite op neerkomt dat het niet redelijk is dat hij dit voordeel (van door hem op enig moment te weinig betaalde rente) kwijtraakt door deze verrekening, maakt dit niet anders. De consument heeft onvoldoende onderbouwd waarom dit onredelijk zou zijn.

Verjaring van verrekening van 'het voordeel'

3.10 De consument voert aan dat op het verrekenen van het voordeel door Roparco de regels omtrent verjaring (artikel 3:308 en 3:310 BW) van toepassing zijn. Roparco stelt hier-tegenover dat van verjaring geen sprake is omdat zij geen vordering op de consument heeft die ouder is dan vijf jaar en waar zij nog aanspraak op maakt.

3.11 De commissie is van oordeel dat in het midden kan blijven of sprake is van een (rechts)-vordering van Roparco voor wat betreft het door de consument genoten voordeel. Verrekening van een (verjaarde) vordering is namelijk mogelijk op grond van artikel 6:131 lid 1 BW. Dit staat er daarom niet aan in de weg dat het voordeel van de consument is meegenomen in de berekening van Roparco. Het bezwaar van de consument tegen deze berekening is daarmee ongegrond.

De te veel betaalde en nog te betalen rente vanaf augustus 2024

3.12 Roparco heeft zich niet verweerd tegen deze vordering van de consument. De commissie moet daarom beoordelen of deze vordering onrechtmatig of ongegrond voorkomt. Zo niet, dan kan de vordering worden toegewezen.

3.13 De consument heeft het vanaf augustus 2024 te veel te betalen bedrag aan rente begroot op € 8.550,-. De commissie begrijpt uit de stellingen van de consument dat hij de door hem te veel betaalde rente over juli 2024, welke rente volgt uit de compensatieberekening van Roparco, heeft vermenigvuldigd met de volgens hem nog resterende maandtermijnen.

3.14 De commissie overweegt dat dit deel van de vordering van de consument voor het overgrote deel hypothetisch dan wel toekomstig van aard is, waarbij op het moment van deze uitspraak nergens uit volgt dat de consument recht heeft op een vergoeding op grond van de berekeningsmethodiek van de Commissie van Beroep Kifid (zie 3.5). De vordering van de consument komt de commissie daarom ongegrond voor en zal daarom worden afgewezen. Als de consument van mening is dat Roparco vanaf augustus 2024 de schommelingen in de marktrente onvoldoende volgt, is het aan de consument om hierover een nieuwe klacht in te dienen bij Roparco en Roparco te verzoeken om een compensatie-berekening op te stellen over de vanaf augustus 2024 verstreken periode.

Conclusie

3.15 De conclusie van het voorgaande is dat de klacht van de consument ongegrond is en de vorderingen van de consument moeten worden afgewezen.

4. De beslissing

De commissie wijst de vorderingen af.

Deze uitspraak is bindend. Of u tegen deze uitspraak beroep kunt instellen, kunt u nalezen in regel 7 van het Reglement Commissie van Beroep Kifid – vanaf 1 april 2024, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten. In regel 18.1 van dat reglement is bepaald dat beroep kan worden ingesteld tot 6 weken na de dag van deze uitspraak. Meer informatie over het instellen van beroep kunt u vinden op de website www.kifid.nl/in-beroep-gaan-bij-kifid.

Binnen 2 weken na verzending van de uitspraak kunt u schriftelijk verzoeken een overduidelijke vergissing in de uitspraak zoals een schrijffout, een verkeerde naam/datum of een rekenfout te herstellen. De beslissing in de uitspraak kan hiermee niet ter discussie worden gesteld. Ook kunt u binnen 2 weken na verzending van de uitspraak schriftelijk verzoeken de uitspraak aan te vullen als u vindt dat niet op alle onderdelen van uw vordering is beslist. Dit ziet niet op de situatie waarin u meent dat de Geschillencommissie Kifid niet op al uw argumenten is ingegaan. Meer informatie hierover staat onder vraag 58 en 59 van het Reglement Geschillencommissie Kifid – vanaf 1 april 2024, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten.

Contactgegevens Klachteninstituut financiële dienstverlening

Telefoonnummer: 070 - 333 8 999
Website: www.kifid.nl

Bijlage - Relevante bepalingen uit wet- en regelgeving

Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek

Artikel 131

1 De bevoegdheid tot verrekening eindigt niet door verjaring van de rechtsvordering.